

УВОД

Монографията е посветена на най-актуалното и най-глобалното явление в нашия живот, появило се в края на 2019 г., наричано коронавирус, КОВИД-19, пандемия, криза и т.н. За близо една година броят на заразените в световен мащаб е над 77 млн. души, излекуваните са над 53 млн., а загубили живота си са над 1.6 млн. души. Тези цифри за България са съответно – 191 195 заразени, 99 758 оздравели и 6609 починали.¹

Няма съмнение, че тревожните статистически данни всекидневно ангажират вниманието на всички социални групи в българското общество, главно заради опасностите, които КОВИД-19 крие. Това са **възрастните хора**, тъй като те са най-заstraшената и най-рисковата група, която трудно би се справила със заразата предимно защото имат други съпътстващи заболявания. **Работещите** в трудовактивна възраст – най-уязвими заради множественото контакти, които се налага пряко да поддържат с различни хора – колеги, мениджъри, публична администрация, клиенти, доставчици, кредитори и пр., в трудовия процес. **Младите и подрастващите**, които най-често са основните приносители на заразата, тъй като могат да са позитивни, без да боледуват, заболелите бързо оздравяват и пр.

От друга страна, не по-малко е ангажирано вниманието на **държавата** (правителството) заради необходимостта от създаването на регулаторни механизми (адекватни политики) за справяне с пандемията и за нормализиране на социалния и икономическия живот в страната.

От трета страна, бързо протичащите процеси на разпространение на заразата, нарастващата социална тревожност в обществото, предприеманите социални и икономически мерки и тяхното прилагане са реални предизвикателства пред учените от различните науки, в т.ч. и за представителите на социологията.

¹ <https://www.trt.net.tr/bulgarian/covid19> (21.12.2020)

Вярвам, че морален дълг на учения е да прояви активност при наличието на подобно предизвикателство, каквато е пандемията. Това е причината да предприема изучаването на КОВИД-19, като прилагам социологическия подход. Той позволява да се акцентира върху поведението на различни социални групи в обществото, потърпевши от него, емпирично да се изучат причините за бързото разпространение на болестта и да се разкрият ефектите от прилагането на правителствените антикризисни мерки за преодоляване на пандемичната криза.

Монографията е предназначена за студенти, докторанти, преподаватели, изследователи и за широк кръг читатели, интересувани се от научни анализи по тази силно нашумяла тема.

декември 2020 г.

Авторът

ТЕОРЕТИЧНИ ИНТЕРПРЕТАЦИИ НА ПАНДЕМИИТЕ ПРЕЗ РАЗЛИЧНИ ПЕРИОДИ

1. ПАНДЕМИЯТА – СЪЩНОСТ И ХАРАКТЕРИСТИКИ

Понятието „пандемия“ означава широко разпространение на конкретно инфекциозно заболяване сред голям кръг от хора, живеещи на различни територии. Често термините „епидемия“ и „пандемия“ се използват като синоними, но това не е коректно. Краткият обзор на литературата показва, че основната разлика между епидемия и пандемия е в мащаба на географското разпространение.

Епидемията се определя като „временно разпространение на болест“² в конкретен квартал, регион, град, държава, т.е. налице е локално разпространение. Докато пандемията е „епидемия, която обхваща населението на цяла област, страна или редица страни“³ или още всеобхватна епидемия, която се разпространява на голяма територия, т.е. разпространението е глобално. При дефинирането на термина „пандемия“ Световната здравна организация (СЗО) поставя акцент върху **разпространението на нова болест в световен мащаб**.⁴ При определянето на понятието автори като Хийт Кели насочват вниманието към предаваемостта на заболяването, което преминава международни граници и широк кръг от хора – епидемия, която протича в световен мащаб или сред много държа-

² “Epidemic” vs. “Pandemic” vs. “Endemic”: What Do These Terms Mean? (28.11.2020) <https://www.dictionary.com/e/epidemic-vs-pandemic/>

³ Пандемия. В: Речник на българския език (БАН). Достъпно на <https://ibl.bas.bg/rbe/lang/bg/%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D0%B8%D1%8F/> (03.12.2020)

⁴ WHO. What is a pandemic? Достъпно на https://www.who.int/csr/disease/swineflu/frequently_asked_questions/pandemic/en/ (28.11.2020)